СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 230. Джерзі Сити, Н. Дж., понеділок, 4-го жовтня 1937. VOL. XLV. No. 230. Jersey City, N. J., Monday, October 4, 1937. THREE CENTS

БЛЕК ПРО СВОЄ ВІДНОШЕННЯ ДО КУ КЛАКС КЛЕНУ

ВАШИНҐТОН. — Суддя Блек признав у своїй радіовій промові, що він, заки став сенатором, належав до Ку Клакс Клену, одначе від того часу до нього ніколи не належав і не мав з ним ніякого звязку, як теж не матиме й у будуччині.

Заявився проти нетолеранції.

Суддя заявив, що він є проти релігійної чи расової нетерпимости, як теж ствердив, що між його найближчими співробітниками і приятелями були і є римо-католики і жиди. Твердив, що він завжди був теж у якнайкращих відносинах з муринами. Назвав ворогами американської конституції й американського порядку всіх тих, що в якийнебудь спосіб піддержують релігійну нетолеранцію чи ненависть до тих громадян, що зістали натуралізовані, чи їхніх, тут роджених дітей.

Дораджує судити його по ділах.

Далі Блек зазначив, що проти нього поведено кампанію з політичних цілей. Він домагався, щоби брати під точний розгляд цілу його політичну чи громадянську діяльність, бо тоді стане ясно, що він завжди був людиною наскрізь ліберальних поглядів.

Вважає справу покінченою.

Блек признав, що громадянство має право й обовязок точно слідити за політичною діяльністю і поглядами тих, що займають високі й відповідальні становища. Та в данім випадку справу вияснено і тому він не вважатиме потрібним забирати в цій справі ще раз голос.

ДУМКИ ПОДІЛЕНІ.

ВАШИНҐТОН. — Заява, яку зложив суддя Блек через радіо, викликала по всіх усюдах ріжнородні коментарі. Закидають йому, що він „підійшов" президента Рузвелта, бо не повідомив його про свій звязок з Ку Клакс Кленом. Є й такі, що домагаються, щоб він зрезиґнував зо становища судді в Найвищім Суді Злучених Держав. Кажуть, що хто раз був членом Ку Клакс Клену, організації наскрізь неамериканської своїм духом, той ніколи не повинен бути покликаний на становище судді. Та більшість, включно з сенатором Борою, є того переконання, що заява судді Блека була наскрізь щира, чесна і правдива та є для загалу задоволяючою.

ЩО КАЖЕ ВЕЛИКИЙ „ЧАРІВНИК".

АТЛАНТА. — Д-р Гайрем В. Івенс, імперіяльний чарівник „Невидимої Імперії Лицарів Ку Клакс Клену", похвалив заяву судді Блека. Казав, що ця заява виказує, що Блек є добрим правником і тому буде й добрим суддею. Заявив, що погляди Блека на релігійну і політичну свободу та про раси є чистим і здоровим американізмом.

ВТЯГАЮТЬ ЩЕ ОДНОГО ДО КЛЕНУ.

ВАШИНҐТОН. — Розпочато кампанію проти Волтера Бровера, помічника ґенерального прокуратора Комінґса. Кажуть, що Бровер є приятелем судді Блека і членом Ку Клакс Клену. Бровер зложив публичну заяву, якою заперечив, будьтоби він був членом згаданої орґанізації.

ПРЕЗИДЕНТ НЕ ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ.

ВАШИНҐТОН. — Подорожуючого президента Рузвелта хотіли спитатися, що він думає про заяву судді Блека. Та він відповів, що цеї заяви не чув.

„НОВИЙ РОЗДІЛ" ПЕРЕМОЖЕ.

ВАШИНҐТОН. — Таке заповів сенатор Ковпленд. Ця заява викликала сензацію, бо саме Ковпленд вів досі завзяту кампанію проти політики „Нового Розділу" і на тій плятформі кандидував на демократичну номінацію на посадника міста Ню Йорку. Кажуть, що Ковпленд хоче тепер наблизитись до адміністрації. Він теж заповів, що в 1940 році кандидатами на президента Злучених Держав будуть такі особи: теперішній президент Рузвелт, сенатор Ля Фолет, або Джан Луіс. Хтось із тих трьох.

ЮНІЇ ХОЧУТЬ ДОПОМОГТИ МАГОНІЄВІ.

НЮ ЙОРК. — Супроти цього, що комуністи почали виборчу кампанію за вибір Ля Ґвардії посадником міста і втягають у ту кампанію робітництво, 30 представників робітничих юній сформували „робітничий комітет", який буде допомагати виборчій кампанії Магонія. В резолюції цього комітету кажеться, що Магоні був завжди „на переді у робітничім рухі".

ЧОМУ ДОРОЖІЄ МЯСО.

ВАШИНҐТОН. — Достава мяса в липні і серпні змаліла на 25%. Тому так підскочили вгору ціни на мясо.

ЯПОНІЯ СХИЛЬНА ПРИПИНИТИ БОМБАРДУВАННЯ МІСТ.

Хоч на протести европейських держав, щоб Японія не бомбардувала китайських міст та не вбивала цивільного населення, японський уряд відповів досить сухо, то проте в японських кругах починають думати, що не варт занадто дразнити европейську опінію й краще припинити бомбардування міст.

ТРАҐІЧНІ НАСЛІДКИ ЗАБАВИ.

На полі коло Слободи Золотої, пов. Бережани, діти розпалили вогонь, до якого кинули артилерійську ґранату, що залишилася з часів світової війни. Ґраната вибухла, вбиваючи на місці двох хлопців. Третій помер від ран по дорозі до шпиталю в Бережанах.

УБИВ НАРЕЧЕНУ.

На дорозі в равському повіті знайшли тіло 28-літньої Марії Лещик. Поліція викрила, що її вбив 27-літній наречений Йосиф Копик із Ворохти, сокальського повіту. Він заманив її до своєї хати і, посварившись із нею, побив її сокирою по голові, а потім задушив. Копика арештовано і відставлено до сокальського суду.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ДІЙСНІСТЬ.

Советська преса повідомляє, що з причини невиконання пляну папірних трестів дається сильно відчувати недостача паперу. Наклади часописів зменшено; для шкіл нестало зшитків і багато книжок не видано з недостачі паперу. В першому півроці забракло паперу. Тому, що брак паперу утруднює теж аґітаційну кампанію, советська преса атакує нового комісаря деревного промислу, Іванова.

ДЛЯ ЗМІЦНЕННЯ ПОЛЬЩИНИ У СТАНІСЛАВІВЩИНІ.

За почином станиславівського старости Мушинського покликано недавно до життя „кураторію будови людових домів" при Т-ві розвою східніх земель у Станиславові, яке вже розпочало свою діяльність, переводячи ремонт і будову каплиць, костелів і людових домів, Як повідомляє ПАТ, викінчено дім рільничого „кулка" в Єзуполі, докінчено будову захоронки сс. феліціянок у Галичі, розпочато будову людового дому в Медусі, викінчено будову дому рільничого „кулка" в Узині, а крім того має в пляні багато інших праць для зміцнення польщини у Станиславівщині.

СЕЛЯНИ НЕ ДОПУСТИЛИ ЧУЖИХ РОБІТНИКІВ ДО ПРАЦІ.

Урядовий комунікат повідомляє про спір, що повстав у Цуцилівцях, повіт Жидачів, між управителем фільварку Шлехтером і місцевими селянами, занятими при зборі трави й сіна. Господарі видвиґнули нові умови праці; на них Шлехтер не погодився, а тільки спровадив з околичних сіл інших робітників. Місцеві селяни зорґанізували акцію, щоб не допустити чужих людей до праці, що в дійсності їм і вдалося. Положення напружене, але ніяких заворушень не було.

СИСТЕМА, ЧИ БРАК ТАКТУ?

Перемиський „Український Бескид" пише: Кілька українських абсольвентів державної ґімназії в Перемишлі внесли прохання до львівської кураторії приняти їх на дволітній курс педаґоґії. Тепер одержали вони відповіді на свої прохання. На чвертках паперу подається мотиви відмови, а це — брак вільних місць, а на звернених проханнях — мабуть дійсна причина відмови — через цілу картку виписано червоним олівцем: „Ґреко-католік"! Абсольвенти не знають, як вияснити собі цей напис.

ҐАРАНТОВАНА ОЩАДНІСТЬ

Хто з нас не починав уже складати грошей? Кожному з нас іще дитиною радили старші їх щадити. Як ми підросли, то починали щадити з власної волі.

За кожним разом ми думали, як то гарно буде, як досягнемо якоїсь гарної суми та які то гарні річи ми собі за свою ощадність дістанемо.

І певно кожному з нас траплялося, що ми не виконали свого первісного наміру, себто не доскладали тої суми, яку собі постановили назбирати. І як нам потім було тяжко, як переривали це щадження. Як це нас принижало перед нами самими і як це підривало потім наші нові змисли щадити. Нераз ми знали, що нам конче треба ощадити якусь суму, і ми знали, що повинні взятися щадити, але сумнів шептав нам у вухо: „Що з того, що тобі конче треба такої суми? Звідки можеш знати, що ти зложиш цю суму, а не відступиш від складання, як уже було нераз передтим?"

Щоб то ми дали, колиб знали, що справді зложимо цю суму, яку ми собі поклали зложити! Щоб то ми дали, колиб могли зложити 500, 1,000 чи 2,000 за 20 літ!

А проте є в світі спосіб, яким можна не тільки ощадити суму, що її собі людина ощадити постановила, але й ще дістати ґарантію, що навіть якби людина скорше вмерла, то всетаки вона цю суму ощадить. І не є це ніяка казка з тисяч одної ночі, але щира правда, а способом, як цього доконати, є життеве обезпечення в Українськім Народнім Союзі.

ЛІКАР СПРИЧИНИВ СМЕРТЬ ПАЦІЄНТКИ.

Окружний суд у Замості розглядав справу ґінекольоґа д-ра Якова Мангайма, що спричинив смерть пацієнтки. Його засуджено на рік вязниці з позбавленням права виконувати лікарську практику на 3 роки.

ТРАҐІЧНА СМЕРТЬ УЧИТЕЛЯ.

Коло Копичинець їхав на мотоциклі 28-літній учитель Здзіслав Скурецкі зо своїм приятелем Курасьом на. задньому сидженні. Нараз на закруті мотоцикль наїхав на віз з дошками; мотоциклісти випали на дорогу. Скурецкі розбив собі голову так сильно, що, перевезений до лічниці в Чорткові, помер. Його товариш лекше потовчений.

ОСТРОВ РІҐЕН ЗЛУЧЕНИЙ ІЗ СУШЕЮ.

Недавно отворили шлях, що лучить остров Ріґен на Балтійськім морі з сушею. Цей шлях побудований на греблі довжини двох і пів кільометра. В греблі побудований теж міст, який можна усувати тоді, коли треба пропустити корабель. На цій греблі поклали теж залізничий шлях, що лучить Берлін із Стокгольмом; цим шляхом поїзди курсують уже кілька місяців. Одночасно відкрили автостраду з Гамбурґа до Любеки.

ВБИВСТВО В ЯВОРІВЩИНІ.

В Гуках, повіт Яворів, підчас бійки між Ф. Паславським і М. Карпою останній проколов Паславського ножем у серце, кладучи його на місці трупом.

ПЕС ВИСЛІДИВ ВИНОВНИКА.

В Туричках (Закарпаття) недавно напав невідомий справник в ночі на господаря М. Шебряна, зачав його душити і заграбив від нього 100 Кч. Ужгородська жандармерія при помочі поліційного пса вислідила виновника в особі Юрка Мицька, 21-річного парубка. Пес побіг із місця вчинку до хати Мицька і напав на нього. Потім і сам покривджений господар потвердив, що справником був Мицько.

ЗА СПІВАННЯ РЕВОЛЮЦІЙНИХ ПІСЕНЬ.

Власті покарали 6 дівчат з села Конюхи, повіт Бережани, карою десять діб вязниці за те, що вони співали революційні пісні. Всі вони кару відсиділи та вийшли вже на волю.

В СОВЄТАХ ЗАСТРІЛИЛИ 16 ХЕМІЧНИХ РОБІТНИКІВ

ЛЕНІНГРАД. — Советська влада засудила на розстріл і виконала засуд на 16 робітниках хемічної фабрики „Охтенск". Їм закидали приналежність до скритої шпигунської сітки, що працювала на користь Німеччини, а також закидали їм саботаж та плянування вбивства большевицьких провідників. Рівночасно з тим советська влада видала загальний розпорядок, щоб з усякими проступниками поступати ще гостріше, ніж дотепер. Проступників арештувати, судити і виконувати засуд — усе впродовж 24 годин. Коли засудять кого на смерть, то усмертитити його треба відразу, відмовляючи засудженому права відклику до вищої влади.

ПРОТЕСТ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ЕМІҐРАЦІЇ В ЖЕНЕВІ.

ЖЕНЕВА. — Предсідник зборів Ліґи Націй дістав від так званого „уряду У.Н.Р." меморіял, підписаний головою того уряду, Прокоповичем, що відмовляє Советам права репрезентувати перед Ліґою Націй Україну. Большевики збройним нападом завоювали Україну, ввели там устрій, противний засадам пакту Ліґи Націй, та гноблять населення жахливим терором. Гноблення України й інших поневоленех народів становить небезпеку для світового миру. Тому автори меморіялу домагаються, щоб Ліґа Націй доложила зусиль, щоби привернути Україні давній устрій.

ПОЛЯКИ КОНФІСКУЮТЬ УКРАЇНСЬКІ КАЛЕНДАРІ.

ЛЬВІВ. — Щоб відгородити українське населення на Волині, Холмщині, Поліссі і Підляшші від східньої Галичини, польська влада створила так званий „сокольський кордон" і не перепускає туди ні культурних ні економічних впливів галицьких українців. Ці польські дошкулювання посуваються так далеко, що влада конфіскує навіть ті українські книжки і часописи, які дозволені владою в Галичині. Минулого року польська влада сконфіскувала була всі українські календарі, що їх були видали галицькі українські товариства. А тепер доносять з Волині, що цього року влада почала знов конфіскувати ці календарі і не допускати ні промінчика освіти в українську хату по той бік „сокальського кордону".

ЯК ВИГЛЯДАЄ ПОЛЬСЬКИЙ „КАТОЛИЦИЗМ" У ПРАКТИЦІ.

ЛЬВІВ. — Польська влада має славу дуже католицької держави. Та ось, як виглядає цей католицизм у практиці: Орґанізація Католицької Акції Української Молоді, яка від кількох літ розвивається серед нашого народу, дістала цього року нове статутове оформлення, затверджене воєвідством, принявши притім назву „Орлів". Здавалося, що та орґанізація, так нині пропаґована Апостольською Столицею і так поширена серед інших европейських народів; орґанізація, як відомо неполітична, якої головним завданням є поширювати католицьку ідеольоґію в практичному житті — не знайде перепон з боку такої католицької влади, якою уявляє себе Польща. Тимчасом польська влада в багатьох випадках, як ось у Сасові біля Золочева, заборонила заснування такої орґанізації, бо, мовляв, „у тім криється небезпека для держави".

ПРОТИАЛЬКОГОЛЬНИЙ КОНҐРЕС У ВАРШАВІ.

ВАРШАВА. — У Варшаві відбувся міжнародній протиалькогольний конґрес, на якому була присутня також делеґація української молоді. Та якеж було здивування українців, коли голова конґресу, д-р Роберт Геркод, заборонив представникові української делеґації зложити привіт. А зробив він це на знак польського представника д-ра Ходзяка, який кивненням голови заакцептував цей поступок голови. Українська делеґація мала бодай ту сатисфакцію, що в часі перерви обійшла представників інших делеґацій з альбумом у руках і багато представників інших народів вписали на адресу українців щирі, заохочуючі слова. Було багато таких нотаток: „Подивляємо вашу культуру і завзятість! Слава братам українцям!"

СВЯЩЕНИКИ ПЕРЕД СУДОМ ЗА МОЛИТОВНИК.

ЛЬВІВ. — Товариство „Епархіяльна Поміч" видало було „Малий молитовник для всіх", у якому при кінці поміщено молитву „Боже великий єдиний". Цей молитовник дістав одобрення від перемиського епископа, тому українські священики взялися до розпродажу його. Та польська влада добачила в тому молитовнику „небезпеку для держави" в пісні „Боже великий єдиний" і цей молитовник сконфіскувала. А сконфіскувавши його, почала потягати перед суд священиків, що його розпродували.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and Holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.,
81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

РУЗВЕЛТ І НАРОД

Подорож президента Рузвелта в західні стейти не була зовсім приватною подорожжю на відвідини дочки й зятя, як він скромно, чи політично, заявляв при виїзді. Була це якраз суто політична тура, що має далекойдуче політичне значіння.

З огляду на те, що президент рішився на неї саме по поважній поразці в справі реформи Найвищого Суду Злучених Держав, деякі його політичні приятелі радили йому підчас цеї подорожі виминати всякі поважні питання, щоб не наразитися на демонстрацію з боку противників. Вони думали, що популярність президента в народніх масах захитана та що така демонстрація може бути роздута до величини політичної смерти президента. Президент не послухав цих рад і в усіх своїх промовах, виголошених по дорозі, порушував важні суспільні, економічні й політичні справи.

В Айові він говорив про важні питання рільної продукції й заявився за радикальний плян усталення цін фармерських продуктів і взивав громатянство мати цю далеку ціль усе на оці. У Вайомінґу він порушив справу участи Америки у війні та запевняв про своє щире бажання не дати втягнути Америку в світову війну. В Айдаго він порушив широке питання кращого зужиткування природніх багатств краю, критикував розтратне вживання цих багатств та виказував потребу плянування продукції з ціллю кращого розділу добродійств природніх багатств на ширші шари населення. Він нераз не вагався згадувати навіть справу реформи Найвищого Суду та натякав, що боротьба за цю реформу ще не скінчена.

По всіх цих промовах президент діставав від народу таке приняття, що всім тепер стає ясно, що популярність президента не зменшилася. Засвідчили це ще краще своєю поведінкою ріжні місцеві політики. З таких фактів найбільш знаменним прикладом є поведення сенатора Бори. Коли президент приїхав у стейт Бори, Айдаго, сенатор Бора витав Рузвелта, називаючи „нашим великим президентом" того самого чоловіка, котрого він у конґресі безпощадно поборював, закидаючи йому звичайно диктаторські амбіції. Хоч сенатор Бора звісний з того, що літає круто, як бекас, то ніхто йому не може закинути, що він не є добрий політик. Як добрий політик, він має для зміни свого курсу певні розумні причини. Які причини заставили сенатора Бору змінити свій погляд на президента Рузвелта? Люди, що знають Бору, кажуть, що до цього заставив сенатора Бору просто приїзд з Вашинґтону в свій стейт. Зіткнувшися з людьми, сен. Бора побачив, що маси оцінюють президента Рузвелта зовсім інакше, як це він робив у своїх промовах, і, як практичний політик, Бора не вагався змінити своє наставлення до президента.

Поведінка таких місцевих політиків, як сенатор Бора, показує, що популярність президента Рузвелта в народі не зменшилася та що він далі має повне довіря народніх мас Америки.

Д-р Остап Грицай.

ТАК ВЕЛІВ ЗАКОН ВІЙНИ

Як поводитися з ворогом? З давніх-давен, як довго існує людський рід, є щодо цього дві моралі: одна велить по лицарськи прощати їм, а навіть любити їх, другаж наказує з усією суворістю — нищити ворога. Перша, це мораль гуманної етики; друга, це мораль життя, значить — мораль війни. Бо, як каже великий поет і мудрець нової України: **лиш боротись, значить жить.** Мораль гуманної етики кермується почуттям милосердя, як, нібито, найвищим з усіх людських почувань і гарною засадою, що ворог теж людина, й що нема такого запеклого ворога, в якого серці — як це так зворушливо оспівують гуманні поети — не тлілаб теж іскорка якогось людського почування. А мораль війни знає лиш одно: необхідність боротьби з тим, який загрожує твойому існуванню. Бо мораль війни каже, що поки ворога не побореш, усеціло, то він не буде кермуватись відносно тебе якоюсь ідеальною іскоркою найглибшого людського почування, а навпаки — останньою іскоркою ненависти до тебе, і хочби й конаючою рукою буде намагатися втопити тобі ніж у твоє милосердне, гуманне серце...

І що воно, на жаль, так, про це всякого роду гуманісти й моралісти нашого часу — особливож із табору т. зв. пацифістів — мали доволі нагоди переконатися хочби лиш підчас останньої світової війни.

Наші ідеалісти думали ось, що скоро тільки переможений противник скаже по лицарськи: „Я вже не борюся" і попрохає у свойого переможця миру, то той переможець зараз по лицарськи підведе переможеного з землі, поведе його люблячо до свойого табору, пригорне ласкаво і заголосить: „І нащо ми стільки крови пролили, брате?" Так думали собі наші ідеалісти й пацифісти марки Фройда й Ромена Роляна, і були переконані, що кінець війни стане чудесним, ще нечуваним в історії людства — святом миру. А тимчасом історія оконечного „замирення" у світовій війні це — як знаємо вже всі гаразд — просто страшлива лекція властивої життєвої етики ще і для найдальшої майбутности народів. Лекція для всіх ідеалістів, не вірити в те, що й у ворога мусить тліти необхідно іскорка людського почування, а навпаки — вірити, що всякий апель до того „людського почування" ворог використає здебільша на те, щоб відповісти на нього — новим наступом. Особливож ми, українці, повинні тямити в кожен час те, як то смертельні вороги України, москалі й ляхи, реаґували й реаґують ще й сьогодні на пропамятні й досі вияви нашого тонкого ідеалізму й нашої гуманної етики, нашої віри в добру волю ворога і нашу готовість миритися з ним за всяку ціну. І як то нашу прекрасну українську „лицарскість" побивав стільки разів ущерть ворожий закон війни, якого принципів ми, на жаль, не збагнули гаразд ще й до сьогодні.

А проте в історії минувшини народів повно іноді потрясаючих прикладів на те, якто і найславніші полководці і найбільш, як кажеться, лицарських народів, уміли бути вщерть невблаганими навіть відносно переможеного і, здавалосяб, уже зовсім обезсиленого ворога, наскільки їм так, а не інакше велів закон війни, себто закон, який каже:

Ворога треба знищити всеціло. Відносно ворога милосердя нема.

Отак я тут як один з безлічі прикладів на це наведу вражаючий з історії **походу Наполеона до Єгипту** в р. 1799.

Як відомо, рік передтим Наполеон, невдоволений з режіму Директорії, з якою він,— тоді ще лиш головнокомандуючий армією Франції, — не хотів ділитися владою, рішився рушити походом на Схід, щоб після своїх дотеперішніх перемог в Італії добути лаврів нової слави в боротьбі за Єгипет, з якою звязувалася як його ворожнеча проти Анґлії, так і проти Росії. Захопленням Єгепту ось гадав Наполеон добути змоги протиставитись анґлійцям з кожного погляду рівновартним суперником їх завойовницької політики на Сході — особливож в Індії. А з другої сторони йшло йому про те, щоб, завоювати Єгипет, віддати його під суверенність турецького султана, але під умовою, щоб за те султан в усьому придержувався напрямних політики Наполеона, зокремаж відносно Росії, яка за плянами корсиканця не сміла користуватися ніяким мирним звязком з Туреччиною. Правда — сповидно найвищим сувереном тодішнього Єгипту був власне турецький султан, якого один паша резидував у Каірі як репрезентант турецького зверхника країни. Але в дійсності султан був безпомічний проти т. зв. **мамелюків,** нащадків колишніх черкеських ґвардистів султана Салядіна, які зчасом геть оволоділи Єгиптом і правили ним при допомозі своїх 24 ватажків — беїв. Отак силу отих мамелюків загадав Наполеон зломити, готуючись наступити на Єгипет, та зробити з нього цінний предмет французької політики на Сході.

І — як це вже в історії подвигів Наполеона скрізь — у розмірно короткім часі він наперекір найтяжчим труднощам став — після пропамятної перемоги під пірамідами — **дня 21. липня 1798 р.** паном Єгипту.

Не буду тут розповідати подрібно про те, як славно і скоро Наполеон зорґанізував ту египетську виправу, яких гідних товаришів великого почину мав він при тім в особах своїх молодих полководців, які всі добули в його рядах безсмертної слави — от як ґенералів Дезе і Клебера, Ляна і одчайдушно смілого вожда вершників, славного ґасконця Міра — і якими важливими здобутками збагатилась тоді і наука, особливо в ділянці розсліду культури старинного Єгипту. Таксамо не місце тут розводитися ширше про катастрофальне пораження французької фльоти фльотою анґлійською під проводом адмірала **Горація Нельсона** — дня **1. IX. 1798 під Абукір** — яке рівночасно із здобуттям Єгипту Наполеоном стає вирішним моментом в історії того походу, викликуючи в першу чергу такий небажаний корсиканцеві союз Туреччини з Росією. Мені тут іде головно про намічений мною приклад невблаганости военного закону й необхідности, приклад, що його мала дати незабаром доля обложеної Наполеоном — **Яфи.**

За своїм звичаєм ось Бонапарте, замісць бентежитись катастрофальним положенням, створеним розбиттям французької фльоти, береться за всяку ціну і з усіх сил розбудовувати здобуття Єгипту. Наполеон поширює шлях того походу аж ген до Сирії та Палестини, підчас якого він зо своєю армією осягнув відому палестинську пристань Яфу, яка ще тоді називалася Йопе. Вона була дуже міцно укріплена і скрізь нариштована гарматами, до яких обслуги було тут 1, 200 артилеристів. Але вже після трьох днів удалося французам добути доступу до окруженої з усіх сторін твердині, і Наполеон візвав місто до здачі. Та командант Яфи велів туркові, що доручив йому цей наказ Наполеона, відрубати голову, що так дуже розлютило французів, що вони ще того самого дня кинулись непереможним наступом на місто і добули його, беручи водночас у полон **3,000** чоловіка оборонної залоги міста. Вони схоронились були перше до одної зо святих мошей міста, але після добуття Яфи французами попали всі в руки переможців. Зазначім, що французи полонили їх зо зброєю в руці та після того, як вони відкинули предложення Наполеона відносно капітуляції, відповівши на нього вбиттям французького парляментара. Як сказано: це було 3,000 чоловіка. І тепер довелось Наполеонові рішати про те, що з тими людьми зробити, а рішення було не легке, бо обставини склались так, що надто панькатися з полоненими не було можна ніяк. Вониж хотіли їсти й пити, а тут харчеві припаси буди такі скупі, що самі французи мусіли вдоволятися щонайскупішими порціями. І якеж діло було їм ділитись останніми харчами з ворожими їм турками й вірменами, які ще вчора були їх вороги, і вкожній хвилі могли на них піднести руку знову?

Бож усе населення там було повне фанатичної ненависти до чужинців, що вдерлися сюди як завойовники зо зброєю в руці.

А перевести полонених до Єгипту теж не було легко, коли зважимо, що на охоронну ескорту для них треба було щонайменше одного баталіону війська, а такої великої зайвої частини в тодішній армії Наполеона не було. Колиб так ще ціла французька фльота, то можна було влаштувати перетранспортування їх морським шляхом, а тут Нельсон фльоту Наполеона розбив. Так щож? Пустити всіх на волю з тим, щоб ніхто з них не смів більше воювати проти французів? Але хтож тоді заручить, що тих 3,000 помилуваних не двигнуться завтра одною лавою проти Наполеона знову? Отимто, хоч мораль гуманної етики піддавала в цім випадку думку роззброїти всіх полонених і пустити їх на волю, то военний закон, невблаганий закон боротьби за існування, боротьби око за око і зуб за зуб, велів їх — знищити.

І от Наполеон видав наказ, щоб тих 3,000 полонених у Яфі — розстрілити.

І розстрілили їх на березі моря всіх до одного, в березні 1799 р., бо так велів — закон війни.

В МІСЯЦЬ КНИЖКИ

Місяць жовтень — місяць преси,
Час для читання настав,
Тож старайся, милий друже,
Щоб ти в хаті книжку мав.

Добра книжка і часопис
Це лікарство для душі
І розрада та приятель
На осінні вечорі.

Книжка — зброя! Книжка — світло!
Переможець ворогів!
Книжка — провідник великий
До щасливих, вільних днів.

Тож старайся, милий друже,
Книжку в хату принести.
Знай, що лиш читання книжки
Заведе нас до мети.

Не жалій тих кілька центів!
Покажи хоч раз на рік,
Що ти справді українець
Та свідомий чоловік!

Микола Горішний.

Денис Пирч.

ВІН ЖИВ З РОЗУМУ

(1)

Було це у літку, підчас вакацій, як я йшов відвідати мого шкільного товариша аж на третє село. Іду собі горі селом, аж тут нараз звідкись узявся Своїчок, славний того часу ворожбит на Лемківщині, заступає мені дорогу й просить, щоб йому написати на карточці чотири нумери.

— Які це мають бути нумери? — питаюся його.

— Якінебудь, тільки напишіть, прошу вас, тай таки зачекайте тут, бо я зараз назад прийду.

Я видер окрайчик паперу з ґазети, яка саме тоді була в мене в кишені, й написав йому чотири нумери, вже не тямлю які, тай чекаю, що з того вийде. Аж дивлюся, а він машерує просто до коршми, де чекала вже на нього перед воротами якась баба. По ноші можна було пізнати, що це була полька з сусіднього села. Дає він їй ту карточку з нумерами, а вона виймає щось зза пазухи й суне йому в руку. Він таки зараз вертається назад до мене й показує мені у жмені два „ринські".

— Бачите, два папірки: один для вас, а другий для мене.

Та я не хочу брати.

— Що, грошей не хочете? А це по якому? Ей, пане студенте, я би вам щось сказав, але не хочу вас образити. Шкода, що до школи ходите. Нате вам, будете мати на тютюн.

І на силу встромив мені ринського до бічної кишені моеї камізельки.

— Не бійтеся, ні, каже, це не крадені гроші, але чесно зароблені.

Та я ще з цікавости питаюся його, чи це не будуть ті нумери на льотерію.

— А вжеж, що так, — каже мені.

— І ви, кажу, певні цього, що баба виграє?

— Так, має виграти: як не терно, то напевно старого дідька!

І тут, прижмуривши одно око, підсміхнувся якось так по чортівськи, що до нині не можу цього забути. Тай ми зараз розійшлися: я пішов своєю дорогою, а він назад до коршми.

Своїчок — це справді була собі небуденна людина. Можнаб навіть сказати, що це був свого роду ґеній. Не знати, як він властиво називався, але взагалі люди кликали його Своїчком. І з виду якесь таке непоказне, трошки кривеньке та горбатеньке, що, як то кажуть, не було до чого копнути. Не вмів ні читати, ні писати, але зате міг розмовитися всякими язиками, навіть по циганськи. Та й хитрун він такий, що бережіться добре, бо ані не стямитеся, коли вас обманить. А по кишенях у нього було повно всяких причандалів, якими бувало виправляє ріжні штуки. Наприклад, вбе собі ніж у долоню, кров залле руку; потім вийме ніж, обітре руку, і якби нічого не сталося, рука знов чиста. Баби, що придивляються цьому, хрестяться й шепчуть собі: „Бив тя святий хрест! Це якась нечиста сила", тай, розуміється, бояться його. І тих ріжних штук він мабуть в арештах навчився, бо чимало він там сидів, а найбільше за волокитство.

Своїчок властиво займався ворожбитцвом, або, як лемки називають, ворожиньом, і за те його ворожбитом звали. Але він не любив пописуватися між своїми, а йшов там, де його люди не знали, начеб свідомий був того, що пророк між своїми не має поводження. А найрадше любив він волочитися по Росії. Нераз запускався геть далеко аж поза Варшаву між темних мазурів, як їх самі поляки називали: „мазури з под цемней ґвязди". На плечах у нього боклажок, цебто пляската діжечка, повна дьогтю, в руках здоровий бук, котрим оганявся від псів, та йде собі селом і вигукує: деготь, деготь, деготь! Бизнесмен, і вже. І звичайно люди, що хотіли купити дьогтю, кликали його до себе.

Заходить він раз до одної заможної хати, а там ґаздиня зливає сметанку у буденьку.

— Ну, ґаздинько, як там ваші красулі? Дояться вам добре? — питається Своїчок.

— Не так дуже добре, каже ґаздиня, а навіть одна корова зовсім перестала давати молоко.

— То зле! Як бачу, то хтось починив.

— Та і я так думаю, алеж коб я знала, хто це такий.

— Не журіться, ґаздинько! Ви довідаєтесь, якщо схочете послухати моеї ради, бо я певний, що це буде одна з ваших сусідок. Тільки мусите так робити, як я вам тут скажу.

— Порадьте мені, добрий чоловіче, а я все зроблю так, як ви скажете, тай ще добре вам заплачу за вашу пораду.

— Добре, най буде й так, а тепер слухайте: Так десь коло дванацятої години в ночі prирихтуйте собі боденьку зо сметаною й поставте її посередині хати. Тай ще зрихтуйте собі добру мітлу із здоровим держаком, і щоби була близько вас під рукою. Але передтим усім ще мусите розібратися до гола й насмарувати собі ціле тіло ось тим дегтьом, щоя вам тут дам і що до нього ніяка нечиста сила моці не має. Тай ще те „грішне" тіло, що у вас зпереду, посипте дрібненьким пірячком так, щоб його не дуже видко було. А лямпу скрутіть, щоб тільки наполовину світилася, тай двері зіставте отворені наостіж. І так потім зачинайте робити масло: крутіться коло боденьки то вліво, то вправо, начеб танцювали, та співайте собі: маґера, беґера, маґера, беґера, й тим ви приkличете до себе босорку, себто чарівницю. А коли вона вже зявиться перед вами, тоді мітлу в руки та бийте, аж вона клякне перед вами й присягне, що більше не буде ваших коров чарувати.

Ну, й так потім пішов до сусіди, а там та сама історія з коровами. І сусіді також дав раду, щоб насмарувалася „свяченим" дьогтьом та щоб узяла добру мітлу й пішла до сусіди опівночі та подивилася крізь вікно, як вона чарує.

— А потім, каже, до хати, та бийте, щоб аж драntя з неї летіло.

І справді варт би було подивитися, як ті дурні баби, що виглядали тоді як справжні чортиці, гараталися мітлами. А який би то чудовий образок був до нинішніх „шовів"! Голивудські бизнесмени заробилиб міліони на фільмах.

І так, Своїчок, діставши добру заплату від бабів за пораду, чимскорше дав ногам знати, й опинився десь аж на третьому селі. І, погулявши собі ще трохи по Мазурщині, він опісля подався геть далеко на схід, аж на Волохи. А там либонь іще темніше ніж на Мазурах.

Заходить він до одного заможного ґазди, а той лежить на печі та стогне й кричить, аж стіни в хаті тріщать.

— Гей, ґаздо, а вам що таке? — питається Своїчок.

— Ой, чоловічку Божий, якась біда всадилася мені до ноги й ломить, болить уже більше як шість тижнів, що вже мені скінчення водиться.

— Не журіться, ґаздо, ми ту біду виженемо.

— Ой, Бог би то через вас говорив. Бачите, ті воли на подвірю, що тепер зо стайні вийшли? Як мені поможете, то ті воли будуть ваші, каже ґазда.

І Своїчок таки зараз узявся до роботи. Казав принести міцної оковити, понатирав добре ногу, потім насмарував дьогтем, що, як казав, посвясвячений на відпусті через самого владику й що до нього ніяка нечиста сила моці не має. Опісля завинув добре ногу у теплу подушку й, на чудо, ґазді зараз стало лекше.

— А тепер, каже, будемо шукати біди, що тут десь на вашому обійстю мусить бути.

І ходив коло порогів, пошіптував та попльовував, аж вкінці станув коло хатнього порога й відразу крикнув: тут є!

Подали йому рискаля й він таки зараз зачав копати під порогом. Копає й копає, зашіптує й попльовує, аж нараз викидає з землею наверх якусь кістку неспостережно пустив кістку неспостережено пустив з рукава до ями.

— Бачите, ґаздо, показуючи на кістку: це мертва кість, що вам її якийсь ваш ворог під поріг підсунув, тай вона булаб загнала вас до гробу. Але тепер не бійтеся: вона вже в наших руках.

(Кінець буде).

З ДНЯ

АЗІЙСЬКА ХОЛЕРА.

Сказати „азійська холера" хочеться чоловікові тоді, коли йому порядно щось досолить.

Та в цьому випадку мова не про проклін, тільки про правдиву азійську холеру. В Китаю внаслідок війни вибухла правдива пошесть страшної недуги азійської холери. Денно вмирають сотки людей. Можна говорити, що серед тих соток міліонів, що заселюють Китай, це тільки капля в морі. Та небезпека полягає в тому, що ця холера готова поширитися далі й перейти на наше обійстя, себто в Европу, а звідти і сюди, до Америки. Ця недуга під кінець минулого віку була вже раз до нас з Азії загостила й тоді в немилосердний спосіб зчетвертувала наше населення.

А в Японії появилася якась інша пошесна недуга, неменше смертельна від холери. Покищо лікарям не вдалося знайти її причин, ні її бацилів. Її назвали „підповзна смерть", бо вона тихо підповзує до своїх жертв і косить їх, ще заки вони очутилися, що з ними сталось. Ця пошесть дотепер забрала вже шість тисяч осіб. Вона поширюється далі.

Пошесні недуги це любовниці Марса, божка війни. Там, де появляється Марс, товаришать йому його любки. В часі світової війни появилася була страшна пошесть ґрипи, чи еспанки. Вона забрала в Европі чотири рази стільки жертв, ніж ті, що були вбиті на фронті кулями.

ДОБРЕ МАТИ РІДНОГО ОПІКУНА.

Цими днями часописи принесли вістку, що Польща і Німеччина хочуть підписати договір, на основі якого обидві сторони зобовязалисяб не гнобити свої національні меншости. Бо поляки, розохочені, що за українців ніхто не обстає, почали з таким самим запалом гнобити німців, що знаходяться під польським пануванням. Та німецька влада відповіла тим самим і почала гнобити тих поляків, що знаходяться в границях Німеччини. Польща почала сердитись і стала ще більше давити німців. А німці почали собі сердитися й давили ще більше поляків. Можливо, що та забава, „хто кого ліпше", протягаласяб далі, але обидві сторони прийшли до висновку, що ліпше дати з тим спокій. Тепер вони хочуть підписати меншинний договір, на основі якого обидві сторони зобовязуються не гнобити своїх меншин.

Як це добре мати в поближжі свою державу! Є кому упімнутись і є кому відплатитися за кривди. Як би то добре було, якби ми так мали свою державу бодай за Збручем. Тоді, якби поляки замкнули нам одну школу, український уряд замкнув би полякам дві. Розвязалиб поляки наш спортовий союз, українці над Дніпром зробилиб їм те саме. Хотіли би поляки замикати нашу молодь по тюрмах, у Березі Картузькій, українці піднайшлиб теж десь відповідне місце й отворилиб концетраційний табор. Справді поляки верещалиб на цілий світ про „збродне ґайдамацке", так як верещить злодій про занепад моралі в суспільности й брак довіря, заставши чиюсь комору замнену, — але остаточно цей крик зробив би стільки, скільки зробив їх крик проти німців.

ПОМЕРЛА СТАРА ҐАЗЕТА.

Лондонські, а за ними всі інші світові ґазети поміщують теплі „посмертні" згадки на адресу одного з найстарших лондонських часописів, який звався „Ди Морнінґ Повст" і який отсе перестав існувати. Цей часопис прожив 165 літ. Він був крайньо консервативних поглядів. Коли по війні всі народи захопилися духом поступу і консерватизм став чимсь таким, як кінна дорожка в нюйорському Центральному Парку, то ця ґазета ступнево тратила покупців, а з ними тратила оголошення, аж поки не опинилася на краю руїни. Від кількох десятків літ, так вона писала в своїй останній редакційні статті, „Морнінґ Повст" вела програвальну війну. Редакція знала, що ті ідеї, які вона обороняє, є перестарілі. Вона також знала, що колиб хотіла „зрадити" ці ідеї, колиб вона змінила їх на поступовіші, то моглаб урятувати своє існування. Але вона хотіла оставатись вірною тим ідеям до смерти. Вона не хотіла опускати тої сотки тисяч своїх передплатників, які трималися її до останку.

Все йде, все минає... Смішно виглядає старомодна однокінка в нюйорському Центральному Парку. Та всетаки в ній нераз можна подибати стареньку, білу мов сніг, пару. Це їдуть тою однокінкою по парку ті, що пригадують собі ті часи, коли пятьдесять літ тому вони переїздилися для приємности по тім самім парку... цілком подібною однокінкою, але як молоді, закохані, повні життя люди.

„Ди Морнінґ Повст" робила своїм старим вірним читачам ту саму службу. В ній старі читачі могли вичитувати ті суспільні ідеї, які панували пятьдесять, сто літ тому. Притім вони згадували „старі, добрі часи", які вже ніколи не вернуться.

Причина лисини.

— Тату, що за причина, що так багато чоловіків мають лисину? Чи це може через капелюхи?

— Так, хлопче, через капелюхи... їхніх жінок.

—o—

Танцюрист: — Як я танцюю, то я все тоді наче в іншому світі...

Танцюристка: Та цей світ мусить бути не дуже то далеко, бо ви все наступаєте мені на ноги.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПОЛЯКИ ПРО ПОЛЬЩУ.

До нашої редакції надіслано оригінального листа, висланого до родини в Америці з Яворжна. В тім листі читаємо таке:

„Тут коло нас щораз гірше. Хто вбогий, то його гнетуть ще дужче. І діються такі річи, яких ніхто не памятає. Господарі, щоб себе рятувати, взялися до страйку. Через те пришло до сутичок, внаслідок яких було 41 селян убитих і 34 ранних".

Далі описується, як влада не дозволила поставити склепик і стражники побили палками старого селянина і його жінку, що ставили цей склепик, а потім подали їх ще до суду за — напад на урядників. „І таке сталося зо мною, що ще нікому в цілім житті не зробив ніякої кривди" — пише поляк до своєї рідні в Америці й додає: „Погані річи діються тепер у Польщі".

КАТЕХИЗМ ЯПОНСЬКОГО ВОЯКА

Кожний японський вояк має в наплечнику книжечку вузького формату, на якої окладинці червоніє знак сходячого сонця. В книжечці подані основні вказівки для вояка. Це наче його катехизм. Мікадо сам промовляє з карток тієї книжечки до своїх вояків: „Ви мої члени, я ваш голова. Подумайте: обовязок наче гора тяжить на тому, хто ним обтяжений, а смерть лекша від пірячка! Вірність — це додержання даного слова, чесність — це виконування обовязку до самого кінця! Прикметою вояка є його скромність. Коли не додержуватимете скромности в усьому, збабієте, згубитеся в пошуканці вигоди та розкоші вживання! Вас опанує захланність і самолюбність, на вашу загибіль. А тоді хоробрість ні чесність вас не врятує. Буде запізно. Коли в серці вашім не буде чесности, нічим не будуть ваші добрі слова і ваші вчинки. Колиж серце заховаєте вільне від фальшу, всього доконаєте".

Кожний з тих моральних приказів попертий прикладом. На кінці книжечки сказано: „Прикази ці — це шлях до неба і землі. Пристосуйтеся до них, а Японія переможе!"

Подвійна мірка.

— Пане Яблонський, ми не бачилися вже дуже давно!

— Так є, панно Галю! Останній раз на вашому 20-літті уродин.

— Що? То було так недавно?

КОМУНІКАТ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРҐАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЛЕМКІВЩИНИ

(Відчити дел. М. Дудри).

Головна управа Орґанізації Оборони Лемківщини подає до відома загалу, що цими днями наш орґанізатор, відпоручник Т-ва „Просвіта" у Львові, п. М. Дудра, вибирається в поїздку з відчитами по Америці. Першим його етапом має бути околиця твердого вугля в Пенсилвенії.

Відвідуючи поодинокі громади, п. Дудра буде виголошувати відчити на теми, які специяльно цікавлять лемків, а які повинні у великій мірі причинитися до освідомлення широкого лемківського загалу в Америці. Темами цими є: „Русь, Україна, Росія"; „Що проповідує комунізм"; „Чому лемкам треба орґанізуватися" та „Роля Просвіти у відродженні Лемківщини".

Конкретним завданням поїздки п. Дудри є:

1) Зібрати по можності якнайбільшу суму на Фонд Оборони Лемківщини ($10,000), призначений на культурно-просвітні цілі найбільш занедбаної до цеї пори вітки українського народу — лемків;

2) Заснувати нові відділи Орґанізації Оборони Лемківщини та скріпити існуючі вже;

3) Поширити українсько-лемківський національний часопис „Лемківський Дзвін";

4) Поширити між лемківським загалом українсько-лемківську літературу, як „Ілюстровану Історію Лемківщини" й інші видання.

3-го жовтня: Шамокін, Па. (по Службі Божій), Колпмонт, Па. (година 4-та попол.), Маріон Гайтс, Па. (година 7-ма вечором); **8-го жовтня:** Сенстралія, Па. (година 7-ма вечором); **9-го жовтня:** Мавнт Кармер, Па. (година 7-ма вечором); **10-го жовтня:** Шенандоа, Па. (по Службі Божій), Ґілбертон, Па. (година 4-та попол.), Маганой Сиіті, Па. (година 7-ма вечором); **16-го жовтня:** Майнерсвил, Па. (година 7-ма вечором); **17-го жовтня:** Сейнт Клер, Па. (парохія о. Гривнака, по Службі Божій), Сейнт Клер, Па. (парохія о. Паздрія, година 4-та попол.), Фреквил, Па. (година 7-ма), вечором); **23-го жовтня:** Мекаду, Па. (година 7-ма вечором); **24-го жовтня:** Гейзлетон, Па. (по Службі Божій), Бервік, Па. (година 4-та попол.), Гановер, Па. (година 7-ма вечором); **30-го жовтня:** Плимут, Па. (година 7-ма вечором); **31-го жовтня:** Едвардсвил, Па. (по Службі Божій), Скрентон, Па. (година 4-та попол.), Олифант, Па. (година 7-ма вечором).

У вільних днях, поза відчитами, п. Дудра відбуватиме орґанізаційні збори з громадянами та відділами О. О. Л.

Головна управа О. О. Л. прохає на цьому місці всі відділи О. О. Л., Шан. Громадян, як також Впр. Отців у вище наведених громадах, щоби були ласкаві причинитись до морального та матеріяльного успіху відчитів, зокрема, щоби пішли ввічливо назустріч усім евентуальним потребам нашого орґанізатора.

За головну управу Орґанізації Оборони Лемківщини:

Василь Левчик, голова;
Андрій Смит, секретар.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БАЛТІМОР, МД.

Наша участь у святі конституції.

Наша громада гарно віддала пошану американській конституції, завдяки якій і ми, українці, можемо в Америці дорожити своїм українським іменем і жити українськими ідеалами. Наші танцюристи з української церкви і Народнього Дому виступили разом під проводом Михайла Корчинського. Американці щиро витали українську ґрупу, яка виступила в українських народніх строях, з прапорами і великим написом „Юкраініенс". На самім переді йшли малі діти під проводом маленької Анни Ракочий. У поході, що відбувся 17. вересня, було понад 8,000 людей. Виступали ріжні чужі національности, як поляки, москалі, німці, чехи й інші, але без національних прапорів. Українці виступили з прапором. На передодні походу місцева ґазета, „Ди Балтімор Нюз-Пост", вислала свого фотоґрафа, щоб зняв знимку з української молоді, що готується виступити в поході. Знимку знято й поміщено в згаданій ґазеті.

—o—

ПАЛМЕРТОН, ПА.

Українці горою на святі міста.

Місто Палмертон святкувало від 19-го до 25-го вересня 25-ліття свого існування як місто. До участи в святі запрошено ріжні національності, між ними й українців. У Палмертоні є заступлені три наші допомогові орґанізації: У. Н. Союз, У. Р. Союз і Провидіння. Разом з ними злучилися: парохія, молодечі клюби і громадянський клюб. І всі виступили на святі міста разом як одна родина. І запросили до помочі громади Алентавн та Нортгемптон з їхніми дириґентами: п. Градковським і п. Зазворським. Виступали ми 24. вересня, а з нами й інші народності, як мадяри, словаки і т. д. Як тільки появилась українська ґрупа, її повитала публика гучними оплесками. Багато людей приступали до українських співаків і оглядали українські строї. Хор співав під проводом місцевого дириґента п. М. Процака. Був теж виступ і з українськими народніми танцями. В тім дні не давали ніяких нагород. На другий день був похід, до якого приглядалося понад 10,000 людей, згідно з тим, що подав „Allentown Morning Call". Українці виступили з великим, гарно прибраним возом, з якого повівали українські й американські прапори. По середині виднів Тризуб. Була і „Мис Українка", а біля неї малі дівчата. По боках їхали козаки на конях. На переді несено таблицю з написом „Юкраініен Дівіжен", а за нею йшла банда з Сентралії, під дириґентурою п. Грабаровича, яка грала такі пісні: Гей, там на горі Січ іде; Гей, там на горі, там женці жнуть; Ми гайдамаки; Не пора і Ще не вмерла Україна.

Ціла наша ґрупа представляла величавий образ, від якого годі було очі відірвати. Коли ґрупа зявилася перед комісією, яка назначувала нагороди, банда заграла „Чумака", а молодий брат п. Грабаровича відтанцював цей танець, окружений козаками на конях. Всі в поході були в українських строях. І священик о. Скородинський був убраний по українськи. По відбутті походу комісія признала українцям першу нагороду за те, що виступили великою ґрупою, а далі признано ще й другу нагороду за гарні косюми.

А тепер кілька завваг. Нас, українців, є в Палмертоні 120 родин. Словаків є тут яких 6,000 родин. Є тут поляки, мадяри, москалі, а також „угрорусини" й інші національности. А виявилося, що ми себе показали найкраще з усіх тих національностей. Чому? Бо виступили згідно, обеднано, здисципліновано. Хай жеж так буде і з нашими національними святами і з усією народньою роботою в громаді. А при кінці треба щиро подякувати нашим сусідам з Алентавну і Нортгемптону, п. Градковському і п. Зазворському та п. Пипюкові, що прийшли нам з поміччю.

Гнат Климишин.

БАЛТІМОР, МД.: ГОТУЮТЬСЯ ДО УЧАСТИ В СВЯТІ КОНСТИТУЦІЇ.

Сидить: Михайло Корчинський. Стоять (зліва на право): Анна Ракочий, Степан Шпатура, Ґеновефа Примак, Марія Ракочий, Константина Примак.

(Відбито за дозволом „The Baltimore News - Post").

„ДІБРАНЕ" ПОДРУЖЖЯ

Король Фридрих Вільгельм І. мав цю пристрасть, що добирав у війську якнайвищих вояків. Казав ловити не лише найвищих чоловіків, а вишукував теж високих ростом жінок, бо вірив, що з таких подруж мусять приходити на світ великі діти.

Раз, як виїхав конем на прогульку, побачив перед почдамською брамою сільську дівчину.

— То буде жінка для мого ірляндця ґренадіера Мек Дола — подумав урадуваний та постановив свою думку негайно здійснити.

Написав кілька слів на клаптику паперу до бурмістра Почдаму, дав дівчині ґульдена та сказав їй цю картку зараз віднести до адресата.

Дівчина взяла ґульдена і записку, одначе вона чула так багато про скупарство короля, тому підозрівала щось, що він тепер дав їй аж гульдена. Не роздумувала багато, а дала ґульдена і картку старій жебручій бабі, яку добре знала та сказала їй віднести листа.

Врадувана ґульденом жебрачка пішла скоро до бурмістра. Цей із зчудуванням прочитав такі слова: „Доручницю цього листа — негайно звінчати з ґренадіером Мек Долом".

Відомо, що з волею короля не було жартів, тому бурмістр справадив пастора і ґренадіера. Ґренадіер, щоправда, протестував рішуче, та це йому нічого не помогло. Прошачка на свою велику радість за пів години стала ґренадіеровою жінкою.

На другий день, після дефіляди, приказав король Мек Долеві вийти з ряду і спитався його:

— Щож там? Чи ти вдоволений з вибору, який я зробив за тебе?

Ґренадіер не скривав, що він дуже невдоволений. Колиж король довідався, що сталося, постарався, щоб подружжя уневажнили.

Влучне питання.

Мамо, — питається малий Петрусь. — Чи може стати поліційним псом такий пес, що колись украв ковбасу?

—o—

— Мій чоловік уже мене не любить.

— З чого це здогадуєшся?

— Давніше, як ми були заручені, просив навколішках, щоб я дала йому бодай один кучер волосся, а нині зчиняє страшенну авантуру, як знайде один волосок у зупі!

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

НА УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ.

На весіллі у громадян Дмитра і Софії Владики з Нюарку, Н. Дж., староста Микола Мотульський зібрав $2 на українських інвалідів.

У громадян Михайла й Антонини Горбацьо з Бруклина, Н. Й., на весіллі їх доньки Катрусі староста Михайло Левицький зібрав серед гостей $7 з призначенням на інвалідів.

Обидві жертви вислано через Обеднання.

—o—

ГАРТФОРД, КОНН.

На Рідну Школу.

Дня 18. вересня наша громада взяла участь у святкуванні 10-літньої річниці подружжя дяковчителя Михайла Похмурського і його дружини Анни. Громада горда з того, що має тепер доброго диригента й доброго організатора молоді. Попередньо положення було безнадійне. Занепала школа, занепав і церковний хор. Молодь мало цікавилась українською піснею і мовою. А тепер маємо зразкову школу. І для дорослої молоді маємо школу, якої ще в нас не було. Хор, що є з самої молоді, гарно співає. Американці хвалять його, слухаючи його через радіо. Ось за ту працю наша громада нагородила п. Похмурського тим, що влаштувала йому згаданий ювилей, запрошуючи на забаву місцевих 4 позамісцевих гостей. Місцевий парох о. Баландюк виголосив при тій нагоді гарну промову, побажав ювилятам усього добра, а потім згадав за Рідний Край і його потреби. Зложено на Рідну Школу $36.

Пилип Косар.

НЕ ГЛУПИЙ ЗАКОН.

Кажний признає, що деякі приписи та закони, які вважаємо вже дуже перестарілими, так зовсім не були безосновні, як воно здавалось би на перший погляд. Нпр. таке:

В 1770 році видав анґлійський парлямент закон про охорону чоловіків. „Всі жінки — без огляду на їх становище чи звання, чи вони дівчата, чи вдови, колиб обманювали когонебудь із чоловіків, підданих Їх Королівській Величності, та намагались би заманити до подружжя вживанням перфум, шмінки, косметичної води, фальшивим волоссям, зубами, еспанською вовною, залізними нагрудниками, випиханням клубів і високими обцасами, треба трактувати як чарівниці і таксамо карати. Їх подружжя треба признати неважними".

Ще в 1882 році один німецький часопис назвав цей закон дуже доцільним і зазначив, що треба би його ввести наново.

Радіоаматор: — Хочу купити радіоапарат.

Купець: — На короткі чи на довгі хвилі?

Радіоаматор: — Хіба на короткі, бо моя кімнатка дуже маленька.

—o—

— Коли бачу вашу жінку, що так пильно вештається по хаті, здається мені, що мусіла бути перед тим тапрайтеркою.

— Правду кажете, ще нині говорить яких триста слів на мінуту!

—o—

Вязничий сторож: — Чому вас ніхто зо знайомих не відвідує?

Вязень: — Як можуть відвідувати, коли вони також сидять!

— Чому ти такий сумний?

— Наречена вмерла мені.

— О, то велика втрата!

— Щонайменше яких десять тисяч долярів!

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ И ҐАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК КНИЖОК ДО: "SVOBODA," 81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N.J.

ТАРЗАН І БОГИНЯ МАЇВ.

(129)

Неначе тигриця кинулася Залія до Юлї, підозріваючи її, що вона є любкою Тарзана. Її гострий штилет був би в одній секунді прошив серце безборонної Юлії, якби Тарзан був учас не перешкодив. Він кинувся до Залії і схопив її за руку. В поспіху він забув, що має до діла з жінкою і так її стиснув за руку, що Залія з болю аж запищала.

Далі вона почала кидатися на всі боки й старалася вирватись йому з рук. Але Тарзанові сталеві мязи обвивали її мов вуж-давун. „Пусти мене!" — верещала вона по маянськи. А далі, побачивши, що він не думає її випустити, вона зробила те, що в подібних обставинах зробила би майже кожна жінка, а саме, зубами впялилася в його руку.

З руки пустилася кров, але Тарзан не випускав її, а ще більше притискав до себе. По хвилі такого шамотання Залія ослабла і випустила з рук штилет. Коли Тарзан побачив, що вона успокоїлася, він легко засміявсь і випустив її зо своїх обіймів. Залія станула перед ним і сама не знала, що робити. З одного боку її огортала лють, а з другого... вона сама не знала, що.

Жрець Тоґацаль придивлявся того і порішив, що треба чимскорше щось з Тарзаном зробити. Звертаючись до Залії, він промовив: „Поспішаймо, ваша високосте! З ним треба без проволоки щось зробити; ми підемо тепер до святині зеленої богині, і там, відповідно до старинних звичаїв, ви спустите з нього кров у жертву нашої богині".